

Liikenteen turvallisusseminaari 2019

Liikennepalvelulain vaikutukset

Liikennepalvelulain voimaan tullessa 1.7.2018

Taksiliikennelaki, joukkoliikennelaki ja laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä kumottiin

- Näistä tavara- ja joukkoliikenne (henkilöliikenne) kohtuullisen vahvasti EU-tasolla säädeltyjä; kansallisen lain muutoksella ei juurikaan vaikutusta markkinoille tulon perusteisiin, jos toki pyrkimys oli hankkiutua eroon ns. Suomi-lisistä
- Taksiliikenteen sääntelyn osalta muutokset aivan oleelliset; määrällisen sääntelyn purkaminen, taksiliikenneluvan ja taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisedellytysten kevennys – teemana normien purku ja linjana mahdollistaminen
- ”Uutta aikaa” takana pian 1½ vuotta, mitä tähän mennessä on opittu?

Joukkoliikenteestä henkilöliikenteeseen

- Luvan myöntämisen edellytykset säilyivät lähes ennallaan; hyvämaineisuutta koskevaan vaatimukseen tehtiin kuitenkin kevennyksiä (vankeusrangaistuksen seurantajakso 5 vuodesta 2 vuoteen; luettelo huomioitavista rikkomuksista)
- Joukkoliikenteen kaksoisluvituksesta (kansallinen + yhteisö) yhteen yhteisölupaan; reittiliikennelupien ja kutsujoukkoliikennelupien poistaminen kokonaan
- Liikenteen harjoittaminen linja-autolla: lupaehdoista poistettiin kansallisesti säädetty matkustajarajoitus; joukkoliikenneluvan nojalla voi nyt kuljettaa vaikka yhtä matkustajaa kerrallaan – taksina ei kuitenkaan voi toimia

Henkilöliikenneluvat ja niiden haltijat, 11.11.2019

Yksityinen	227
Osakeyhtiö	743
Kommandiittiyhtiö	120
Avoin yhtiö	27
Liikelaitos	1
Kuntayhtymä	4
Kunta	2
Yhteensä	1 124

Kotimaan joukkoliikenneluvat, ajoneuvokohtaiset
4 333 kpl

Yhteisöluvan ajoneuvokohtaiset oikeaksi todistetut jäljennökset
9 327 kpl

Henkilöliikenneyritysten lukumäärässä ei ole tapahtunut juurikaan muutoksia viimeksi kuluneiden 1 ½ vuoden aikana.

Tavaraliikenne: luvallista/luvatonta/ilmoituksenvaraista

- Luvan myöntämisen edellytykset säilyivät miltei ennallaan; suurimmat muutokset hyvämaineisuuden vaatimuksissa, kuten henkilöliikenneluvissakin
- Traktoreiden lupavaatimus poistettiin kokonaan max. 60 km/h -traktoreista
- Uutena ns. *kevyt tavaraliikenne -luokka* 2 000-3 500 kg:n ajoneuvoille: rekisteröityminen Traficomiin riittää, ei liikennelupavaatimusta (tai siihen liittyviä vakavaraisuuden, hyvämaineisuuden, sijoittautumisen ym. kriteerejä)
- Liikenneluvissa suunta yhteisölupiin, kotimaan liikennelupien poistuminen siirtymäajassa
- Laista poistettiin velvoite merkitä ajoneuvoon luvanhaltijan nimi ja yhteystiedot
- Laista poistettiin niin ikään velvoite, että ajoneuvo on luvanhaltijan yksinomaisessa hallinnassa tai käytössä vuokrasopimuksen nojalla
- Liikenneluvan mukana pitämättä jättäminen ei enää rangaistavaa, ei myöskään luvan luovuttaminen toisen käytettäväksi

Tavaraliikenneluvat ja niiden haltijat, 11.11.2019

Osakeyhtiö	7 016
Yksityinen	3 454
Kommandiittiyhtiö	1 597
Avoin yhtiö	388
Kuntayhtymä	9
Rekisteröity yhdistys	6
Osuuskunta	4
Liikelaitos	4
Julkinen osakeyhtiö	4
Kunta	3
Säätiö	3
Yhteensä	12 488

Kotimaan tavaraliikenneluvat, ajoneuvokohtaiset
2 281 kpl (vuoden alusta -973 kpl)

Yhteisöluvan ajoneuvokohtaiset oikeaksi todistetut jäljennökset
52 706 kpl (vuoden alusta + 1 477 kpl)

Tavaraliikennettä harjoittavien yritysten määrä on ollut tasaisessa laskussa jo useamman vuoden ajan; vuoden 2019 aikana alalta on poistunut 597 luvanhaltijaa.

Tavaraliikenteeseen ilmoittautuneet 11.11.2019

Yksityinen	1 318
Osakeyhtiö	1 311
Kommandiittiyhtiö	215
Avoin yhtiö	55
Rekisteröity yhdistys	6
Osuuskunta	5
Säätiö	3
Kunta	2
Kuolinpesä	1
Liikelaitos	1
Yhteensä	2 917

Rekisteröityneistä:

- Taksiliikenneluvan haltijoita 1 412 kpl
- Tavaraliikenneluvan haltijoita 695 kpl
- Henkilöliikenneluvan haltijoita 43 kpl
- Taksi- ja henkilöliikenneluvan haltijoita 80 kpl
- Tavara- ja taksiliikenneluvan haltijoita 33 kpl
- Tavara- ja henkilöliikenneluvan haltijoita 27 kpl
- **Ei liikennelupia 627 kpl**

Taksiliikenne, suurennuslasin alla

- Määrällisen sääntelyn poistumisen myötä poistuivat myös taksien liikennöintivelvoite lupaan merkityllä asemapaikalla sekä enimmäishintasääntely; luvat muutettiin yrityskohtaisiksi
- Taksiliikennelupien myöntämisedellytykset käytännössä harmonisoitiin henkilö- ja tavaraliikennelupien kanssa (ei kuitenkaan vakavaraisuusvelvoitetta)
- Heti lain muutoksen jälkeen taksiliikennelupahakemusten määrä räjähti käsiin; edelleen uusien alalletulijoiden hakemuksia tulee sisään n. 200 kpl kuukaudessa
- Myös muiden liikennelupien nojalla voi harjoittaa taksiliikennettä, kunhan ilmoitus on tehty Traficomille
- Taksiliikenteen sääntelyn muutos on ollut median huomion kohteena kaikkein eniten koko liikennepalvelulaissa
 - Palvelun laatu, saatavuus, hinnoittelu, "tappelut tolzilla"
 - Kela-kuljetusten järjestäminen

Taksiliikenneluvan haltijat ja taksiliikenteeseen ilmoittautuneet

Yksityinen	8 007
Osakeyhtiö	2 976
Kommandiittiyhtiö	389
Avoin yhtiö	193
Osuuskunta	6
Rekisteröity yhdistys	3
Säätiö	3
Liikelaitos	2
Kuntayhtymä	1
Julkinen osakeyhtiö	1
Yhteensä	11 581

Osakeyhtiö	314
Yksityinen	104
Kommandiittiyhtiö	48
Avoin yhtiö	9
Osuuskunta	1
Liikelaitos	1
Yhteensä	477

Taksiliikenneluvan haltijat 31.12.2017: 7 492 kpl

Taksiliikenneluvan haltijat 31.12.2018: 9 827 kpl

Taksiliikenneluvan haltijat 11.11.2019: 11 581 kpl

Lisäys yhteensä 4 089 kpl eli 54,6 %

Valvonnassa havaittua ja kehittämiskohteita

- *Perusasiat monimutkaistuneet*
 - *Kuka/mikä on liikenteenharjoittaja?*
 - ⇒ *Liikennelupaa ei mukana takseissa, usein se "unohtuu kotiin" myös tavara- ja henkilöliikenteessä: sakkoa ei voi kirjoittaa, mutta EU:n vakavia rikkomuksia koskevan asetuksen mukaan kyseessä on VSI-tason rike (3 X VSI = MSI); MSI-riike johtaa jo yrityksen hyvämaineisuuden punnintaan*
- *Valvonnan kannalta erityisesti taksiliikenneuudistuksella on ollut työllistävä vaikutus*
 - ⇒ *mm. Verohallinto siirtää merkittävästi resursseja tutkimaan, toimivatko kaikki luvanhaltijat verotuksen kannalta kestävästi*
 - ⇒ *Traficom on järjestänyt nyt kuusi taksiliikenteen kenttävalvontaa yhdessä poliisin kanssa; lisävalvonnalle kysyntää edelleen*
 - ⇒ *Taksiliikenneluvan haltijoiden valvontasykliä kiristettävä: velvoitteet*

Taksiliikenteessä erityisesti havaittua:

- ensilupia (= uudet alalle tulevat) on myönnetty lain muutoksen kaikkiaan 49 % pk-seudulle (1. Hki- 2. Esp- 3. Van)
- neljänneksi eniten Turkuun (195 kpl), viidenneksi eniten Ouluun (126 kpl) ja kuudenneksi eniten Tampereelle (116 kpl)
- Uudet taksiliikenneyrittäjät siis pääsääntöisesti mallia: pääkaupunkiseutu, mies ja auto

Liikenteen tehokas valvonta edellyttää, että ajoneuvo on kytkettävä yritykselle myönnettyyn liikennelupa. Rekisterinumeroa ei tarvitse painaa liikennelupaan, mutta auto + lupa –yhteys on löydyttävä joko ajoneuvotietojärjestelmästä tai muusta järjestelmästä, johon valvovalla viranomaisella on oltava pääsy.

Kysymys hyvämaineisuudesta

- *Hyvämaineisuutta koskeva 8 § ei toimi yhdessä EU:n säännösten vakavien rikkomusten sanktioinnin kanssa; myös yrityksen riskiluokitusmenettely vinoutuu*
- *Hyvämaineisuuspykälän erikoisuutena ns. poissulkeva listaus: rikkeen tai rikkomuksen täytyy liittyä laissa lueteltuihin seikkoihin, esim. henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, seksuaalirikokset ja petosrikokset on jätettävä huomiotta*
- *Vankeusrangaistuksen seurantajakson lyhentäminen 5 vuodesta 2 vuoteen johtaa outoihin tilanteisiin: parhaillaankin Traficom käy hallinto-oikeudessa väittelyä siitä, onko parhaillaan vankeusrangaistustaan suorittava henkilö hyvämaineinen vai ei...*

Kysymys ilmoituksenvaraisesta tavaraliikenteen harjoittamisesta

- tähän yritysryhmään ei voida käytännössä kohdentaa valvontaa, vaikka laki säätelee 245 §:ssä, että "Huomautus tai varoitus voidaan antaa myös tässä laissa tarkoitettun ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittajalle jos tämä ei noudata toimintaa koskevia säännöksiä tai määräyksiä..."*
- rekisteröitymisen hyväksymiselle tai itse toiminnan harjoittamiselle ei ole säädetty vaatimuksia, siten ei myöskään ole mahdollisuutta varoittaa/huomauttaa tai vaikkapa poistaa rekisteröintiä, paitsi jos yritys sitä itse pyytää (myös silloin rekisteröinti poistetaan, jos luvanhaltija lakkaa olemasta)*
 - ainoa vaatimus on se, että kuljetuksissa käytettävä ajoneuvo on merkittävä luvanvaraiseen käyttöön – tästä voidaan huomauttaa ja varoittaa, rekisteröintiä ei kuitenkaan voi poistaa.*
- tahtotilan selvittäminen: valvontaa vai ei? – tämä koskee ns. pakettiautoluokan lisäksi myös ammattimaisen liikenteen harjoittamista yleensäkin*

- pasi.hautalahti@traficom.fi
- www.traficom.fi
- @TraficomFinland